

اداره کل مدیریت بحران استانداری سمنان

اداره کل هواشناسی استان سمنان

اداره کل مدیریت بحران استانداری سمنان
اداره کل هواشناسی استان سمنان

گزارش نهایی پروژه مطالعاتی
طرح مقدماتی پایش و مدیریت خشکسالی
در استان سمنان

تیر 1389

پیشگفتار

استان سمنان از نظر موقعیت جغرافیایی در منطقه خشک و نیمه خشک کشور واقع شده است. متوسط بارش سالانه این استان حدود ۱۴۰ میلیمتر در سال بوده که پایین تر از متوسط بارش سالانه در سطح کشور (۲۴۰ میلیمتر) است. بنابراین انحراف از میانگین بارش اثرات تخریبی شدیدی را به محیط وارد می سازد، چرا که در آن صورت حداقل آب مورد نیاز برای زیست فراهم نمی شود. این میزان بارش کم، از توزیع زمانی و مکانی یکنواختی در سطح منطقه برخوردار نیست. همین مسئله، منطقه مورد مطالعه را از قابلیت بالایی برای خشکسالی بهره مند ساخته است.

خشکسالی یکی از پدیده‌های آب و هوایی و از جمله رخدادهای مصیبت‌باری است که خسارت‌های فراوانی را بر بخشهای مختلف موجب می گردد. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که خشکسالی، از نقطه نظر فراوانی وقوع و همچنین ویژگی‌هایی مانند شدت، مدت، مساحت، تلفات جانی و خسارات اقتصادی و پیامدهای ناگوار اجتماعی، آثار شدیدتری در درازمدت نسبت به سایر بلایای طبیعی دارد.

مطالعات مربوط به خشکسالی از زوایای متفاوتی مورد توجه است که از آن جمله پایش، مراقبت و پیش‌آگاهی به منظور کاهش خسارات و تعدیل ملی و منطقه‌ای می‌باشد. مطالعات مختلف و متعددی در زمینه خشکسالی در سطح منطقه ای، استانی و کشوری انجام گرفته، که در بیشتر این مطالعات کمتر در زمینه‌های کاربردی این شاخص‌ها به عنوان نقطه و نشانه‌های پیش‌آگاهی توجه شده است. لذا در پروژه حاضر با بهره‌گیری از شاخص‌هایی نظیر دهک‌ها و شاخص بارش استاندارد شده^۱ (SPI) خشکسالی‌های استان طی دوره آماری ۱۳۸۶-۱۳۶۵ مورد بررسی قرار گرفت. مقایسه سال‌های متفاوت در گیر با خشکسالی و ترسالی، خشکسالی‌های شدید و فراگیر از جمله موارد مورد بررسی در این مطالعه هستند که با توجه به تحلیل داده‌ها شناسایی شدند. در نهایت سعی بر آن شده است با بررسی عواملی که باعث ایجاد خشکسالی و تشدید آن می‌گردند نسبت به ارائه و بکارگیری راه‌حلهای اساسی و کارشناسی، خسارات مزبور را به حداقل رسانده و در جهت نیل به یک توسعه پایدار در سطح منطقه گام برداریم.

در راستای تحقق این اهداف، در سال ۱۳۸۸، « طرح مقدماتی پایش و مدیریت خشکسالی در استان سمنان» از محل اعتبارات ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، توسط اداره کل مدیریت بحران استانداری سمنان تصویب و تامین اعتبار گردید.

انجام پروژه مذکور از سوی اداره کل هواشناسی استان سمنان و طی قرارداد شماره 88 / 120/4439 مورخ 88/11/6 به دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان واگذار گردید.

در خاتمه بر خود لازم می‌دانم از جناب آقای دکتر رهی، استاندار محترم سمنان، جناب آقای مهندس عموزاده، معاونت محترم امور عمرانی استانداری سمنان، جناب آقای مهندس طاهری مدیر کل محترم مدیریت بحران استانداری سمنان و همکاران محترم آن مجموعه آقایان مهندس نصرا.. صبری و مهندس علی خداداد که در مراحل تصویب و پیگیری این پروژه از هیچ گونه تلاشی دریغ ننموده اند کمال تشکر را دارم.

سید مهرداد حسینی

مدیر کل هواشناسی استان سمنان